

Jan Lukas fotil Baťu i Čiperu. Ted' můžete jeho snímky poprvé spatřit

zpět

Autor: Milan Libiger

Světově uznávaný český fotograf Jan Lukas působil za Baťovy éry ve Zlíně, kde pořídil řadu zajímavých snímků. Jejich negativy byly doposud uloženy jen v archivech. Nyní jsou poprvé k vidění v evangelickém kostele ve Zlíně. I laik pozná, že jsou pozoruhodné.

Na jedné je třeba Jan Antonín Baťa, když slaví 1. máj s věncem na krku jako nějaký vítěz automobilového závodu. Další zachycuje soustředěného ředitele obuvnických závodů a také starostu města Dominika Čiperu za řečnickým pultem před davem. A tak by se dalo pokračovat.

Popisovat fotky je zbytečné. Musejí se vidět. V případě legendy české fotografie Jana Lukase to platí dvojnásob. Zvláště když jde o unikátní soubor 25 snímků, jež jsou k vidění v galerii evangelického kostela ve Zlíně.

Pocházejí z let 1936 až 1938, kdy Lukas působil coby kameraman propagačního oddělení firmy Baťa, a dosud byly skryty v šeru archivních depozitářů.

"Tyto fotografie jsou překvapivý objev," zdůraznil ředitel Státního okresního archivu ve Zlíně-Klečůvce David Valůšek.

"Ačkoliv jsme znali několik snímků ze Zlína, podařilo se nám teprve nedávno dohledat v archivu více než sto negativů nasnímaných Janem Lukasem. Mnoho z nich je zvětšeno vůbec poprvé," doplnil.

Zlatá medaile za zpívající silnici

Za působení u firmy Baťa natočil Lukas řadu reklam, z nichž nejznámější je Silnice zpívá, za kterou získal Zlatou medaili na Světové výstavě v Paříži roku 1937.

Současně svým fotoaparátem Rolleiflex dokumentoval události, které sloužily k firemní prezentaci. A věnoval se také volné tvorbě.

Zachytil známé i anonymní zlínské postavy, běžné i mimořádné okamžiky. Například dělníka s kolečky při úpravách okolí Studijního ústavu (budova v sousedství Památníku Tomáše Bati) nebo letiště před startem J. A. Bati na cestu kolem světa v roce 1937. Ty fotky působí "čistě", nestojí na efektu, ale na účinku.

"Jeho obrazové výpovědi jsou skromné, čitelné a laskavé. Abychom je prožili, musíme se ale zastavit a zklidnit. Pak pochopíme, že lidská slušnost může znamenat štěstí," přiblížil fotograf Pavel Dias, který se s Lukasem znal a snímky na výstavu vybíral s kolegou Liborem Stavjaníkem.

Tato slova potvrdil také sám autor, když prohlásil: "Realita je natolik zajímavá, že nic k ní už nechci dodat, jen zaznamenat jsem ji vždycky chtěl."

Tady je třeba hledat odpověď na otázku, proč byl Lukas v tehdejší Zlíně brzy úspěšný a s místem srostlý. Město i továrna se rozrůstaly, avšak velmi účelně a stroze, což nejlépe vystihuje zdejší funkcionalistická architektura. Na zdobnosti nebyl prostor.

"I proto jeho snímky získaly ve Zlíně pozornost a roku 1937 nahradily precizní, ale nezlínské fotografie Josefa Sudka v prestižním Památníku Tomáše Bati," připomněl Valůšek.

Jan Lukas fotil Baťu i Čiperu. Ted' můžete jeho snímky poprvé spatřit

Publikováno z Architektura Zlína (<http://www.architekturazlin.cz>)

Jan Lukas přišel do Zlína v jednadvaceti letech z vídeňských studií u Rudolfa Koppitze, kde si rozšiřoval své znalosti focení. Už tehdy měl za sebou řadu zahraničních reportáží, fotil v Dánsku, Norsku, Rusku, Bulharsku, Palestině, Egyptě i v Řecku.

Přestože se podařilo v archivech z Lukasova zlínského období dohledat přes sto negativů, snímků pořídil mnohem víc. Možná několik set. Takže je stále co objevovat, a nejen ve Zlíně.

"Při odchodu do exilu v polovině 60. let s sebou Jan Lukas vyvezl jen mizivou část negativů a odhadem 200 tisíc snímků z let 1930 až 1965 zůstává stále nezvěstných. I proto je nově nalezený zlínský soubor důležitou součástí díla jednoho z našich nejlepších fotografů," shrnul šéf zlínského archivu.

Za pozornost stojí i to, že Lukas v roce 1938 společně s Alexandrem Hackenschmiedem natáčel politický dokument Crisis. Pak odešel ze Zlína a o rok později se snažil dostat z Československa. Nepodařilo se mu to.

Válečné roky strávil v protektorátu. Nakonec vlast přece jen opustil. V roce 1965 emigroval s rodinou přes Itálii do USA, kde za pár let získal občanství a pokračoval v úspěšné mezinárodní kariéře v New Yorku. Jeho práce jsou dnes zastoupeny v tamních prestižních galeriích.

Po sametové revoluci se Jan Lukas vrátil alespoň publikačně a výstavami do českého prostředí. Umřel v roce 2006 v New Yorku.

Bude co objevovat

Vraťme se však ještě k jeho zlínskému období. Jak už bylo řečeno, negativů z této doby je v archivech více než sto. Což poskytuje příležitost k obsáhlejší prezentaci, jež by nemusela skončit u skromné, byť velmi zajímavé výstavy v evangelickém kostele.

"Dovoluji si vyslovit jedno velké přání, aby vybrané záběry z Lukasova krátkého, ale plodného působení ve Zlíně byly sestaveny do ucelené reprezentativní výstavní kolekce a publikace," nastínil Dias.

[Tweet](#) [1]

zpět

URL zdroje: <http://www.architekturazlin.cz/jan-lukas-fotil-batu-i-ciperu-ted-muzete-jeho-snimky-poprve-spatrit>

Odkazy:

[1] <https://twitter.com/share>